

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETA - direct marketing, s.r.o.
P.O. BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
PLATENÉ V HOTOVOSTI
820 08 Bratislava 28

PV ZPKO

-X-::X-::X-

Vydávajú
Politickí väzni
Zväzu protikomunistického
odboja
Obchodná 52
811 06 Bratislava

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ročník 22
február 2012
cena 0,60 EUR

2

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V čísle

Arpád Tarnóczy	
Aby sme mali komu veriť	2
Eva Hromjáková	
Koho to vyznamenávame?	3
Brzdou sú predčasné voľby	4
Peter Mulík	
Slovenské špecifiká nastolenia komunizmu	5
Vojtech Ottmar	
Spomienky starého Trnavčana	6
Hlas zo Spišskej Teplice	8
Eva Laucká	
Čo všetko sme stále nenašli...	9
Náš rozhovor	
Michal Pavlík	10-11
(Pa)hodnoty otvorenej spoločnosti	12
Kalendár výročí	13
Aktivity Predsedníctva PV ZPKO	14
Autentický dokument	16

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov

Zväzu protikomunistického odboja

Séfredaktorka:

Ing. Eva Hromjáková

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. E. Hromjáková, K. Krivoš, E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5283 8156

Fax: 02/5296 4610

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**

Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných

abonentov: **45 USD**,

vrátane poštovného

Číslo účtu v Ľudovej banke:

4000128109/3100

Registračné č.:

508/91

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov. Nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie.

Zužitkujme skúsenosti vo voľbách Aby sme mali komu veriť

Stretnutie politických väzňov PV ZPKO pri pamätníku účastníkov protikomunistického odboja počas ostatného dňa otvorených dverí v NR SR.

Foto Vlastimil Morávek

Tempo, akým sa dejú veci na politickej a ekonomickej scéne s historickým významom je také vysoké, že naša organizácia má už zásadné problémy stanoviť si poradie priorit. Každá udalosť má totiž zásadný dopad na životnú úroveň, hlavne na nás politických väzňov. Naše postavenie v minulom režime bolo prísne sledované a naše platy patrili k najnižším. Podľa kritérií komunistických inštitúcií sme tvorili iba občanov tretej kategórie a tomu zodpovedajú aj naše dôchodky. Morálka prechádzala ťažkou krízou, no bohužiaľ, stále sa prehľbuje.

Médiá možno prvý raz pred voľ-

bami nemajú jasného čierneho Petra. Dobré honorovaní kvázi „novinári“, predsa nemôžu označiť za zlodějov svojich chlebobarcov. Ono to ešte nie je tak dávno, keď všetko zlé zavinil Mečiar a tí, čo za svoju vlast považovali Slovensko žijúce na Cyrilo-Methodských tradíciách. Isteže scenár tých najväčších zmien bol pražský, a pochopiteľne pod gestiou tých veľkých čo dohodli budúcnosť na Islande a Malte. Iste zmena to bola veľká a sme za ňu vďační, ale aj cena, ktorú za ňu platíme je nadštandardná. Kto by sa bol vo svojej dobrej viere nazdával, že zmena je fiktívna, že v pozadí privatizá-

Na titulnej strane: Z iniciatívy Arpáda Tarnóczyho bol v marci roku 1996 prijatý zákon o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu. Túto udalosť pripomína pamätník vo vestibule Národnej rady Slovenskej republiky.

Foto Vlastimil Morávek

cie je sofistikovane pripravovaný scenár na prevzatie moci. A ako vidíme aj realizovaný. Je to z etického, morálneho pohľadu smutná skúsenosť, keď pôvodná reprezentácia komunistickej éry a ich žiaci (tí vyvolení) zostali v radiaciach funkciách súdництва, ozbrojených zložiek, vo financovaní bankového sektora a bohužiaľ aj v zastupiteľských orgánoch verejnej správy, ktorých si sami volíme.

Programy bez hodnôt

Čo nevidieť budeme sláviť 20. výročie zvrchovanosti Slovenskej republiky. Dvadsať rokov skúseností, poučení z úspechov, ale i neúspechov by nám mali poslúžiť k rozhodnutiam v marcových voľbách. Ako zúžitkujeme vlastné slobodné rozhodnutia na to, aby sme mali dôvod

konečne niekomu veriť? Veriť, že mu ide hlavne o Slovensko a jeho obyvateľov, o ich dobro a istoty. Myslíte prosím na to napriek mohutnej propagande, ktorá sa už rozpútala.

Kríza na nás číha zo všetkých strán. Bohužiaľ ten najdôležitejší aspekt krízy, kríza morálky zaniká. Nepočuť o nej z úst tých čo rozhodovali, ako vravia, zodpovedne. Zatiaľ som nepočul program o rehabilitácii morálky, program na zrealizovanie preambuly našej ústavy. No hlasy spochybňujúce kresťanský a národný princíp v preambule Ústavy SR už zazneli. Chýbajú nám v programoch slová úcta, láska, Boh, vlasť, rodina, osobná zodpovednosť, skutočná reálna rovnosť pred zákonom, odbúranie privilégií menšín. Ale bez morálnych princí-

pov v reálnej politike nemôžeme byť úspešní.

Ak sa staneme zodpovednými, tak budeme počítať najprv to, čo som ja dal štátu a až potom čo od neho dostanem. Platí to aj v rodinách. Ak si ju zakladám tak pripravujem podmienky pre moje potomstvo a ak mám podmienky tak očakávam narodenie detí.

Som optimista, verím, že vážnosť našich rozhodnutí vo voľbách bude zodpovedať tradíciám kresťanského Slovenska, kresťanskej Európy

Hľadáme, čítajme programy, dobre počúvajte politikov a kde bude Boh, národ, rodina, sloboda, práca, tak voľme. Prosím o Božiu pomoc pri týchto pre náš národ historických rozhodnutiach.

Arpád Tarnóczy

Koho to vyznamenávame?

Začiatkom tohto roku už pätnásť raz udeľovala spoločnosť Krištáľové krídlo ceny, vraj skutočným osobnostiam. Iste, že medzi ocenenými boli ľudia, ktorí môžu byť príkladom pre svojich spoluobčanov. Napokon, vyznamenávanie osobnosti už zo samotnej podstaty by malo znamenať poukázanie na vzor správania, teda istý druh morálneho ocenenia, a nie komerčný prospech nejakej skupiny. V tomto roku v oblasti publicistiky a literatúry získal cenu šéfredaktor týždenníka Plus sedem dní Miloš Luknár. Ak niekto patrí medzi osobnosti, na webovej stránke sa dá čo-to o ňom dozvedieť. O Luknárovi nič.

Čo teda organizátori Krištáľového krídla ponúkli občanom v osobe Miloša Luknára? Hoci životopis Luknára nie je verejne dostupný, pamätníci vedia, že podobne ako novinár Marián Leško, aj on bol pevným článkom komunistickej žurnalistiky. Na tom by nebolo nič zvláštne, keby jeho flexibilita neurážala spoluobčanov. Keby sa po novembri 1989 nestal sluhom novej ideológie - liberálnej demokracii

a to spôsobom, ktorý nemá nič spoločné s morálkou ani novinárskou etikou.

Luknár je šéfredaktorom týždenníka, ktorý je na Slovensku synonymom bulváru. Prešľapy tohto týždenníka voči žurnalistickej etike neraz riešila Tlačová rada SR (TR SR). V roku 2007 člen TR SR, mediálny analytik

SLOVO SVEDECTVA

Andrej Školka opísal prípad týkajúci sa Miloša Luknára, ktorý vystihuje jeho „osobnosť“. TR SR v tom čase udelila týždenníku Plus sedem dní najvyššiu možnú sankciu akú môže dať - pokarhanie. Školka v článku Bulvárnym perom proti etike (www.jetotak.sk) napadol Luknára, že nepočkal na oficiálne stanovisko TR SR a uverejnil komentár, v ktorom neuviedol všetky dôvody rozhodnutia TR SR, ale naopak, uviedol údajné dôvody, ktoré v rozhodnutí neboli. V podstate komentár Luknára iba potvrdil to, čo TR SR vyčítala týždenníku Plus sedem dní: zavádzajúci kontext zverejnených informácií a skresľovanie súvislostí.

Vysokoškolský pedagóg Eduard Chmelár vytkol zasa týždenníku, že mu trvalo vyše tri roky, pokiaľ uverejnil opravu článku.

Praktiky najúspešnejšieho slovenského bulváru sú odbornej verejnosti dobre známe. Platí o nich to, čo už pred sto rokmi o jednom „úspešnom“ americkom novinárovi napísal biskup Ján Vojtaššák: „Začal naplňovať svoje noviny samými senzáciami, poplašnými chýrmi, živým opisovaním vražd, vynášaním na svetlo pohoršlivých vecí o významnejších osobách, chýry o všelijakých korupciách a podobne. Koľko bolo lží, vymyslenín a klebiet v tých podaniach mu nenašlo na tom sa zamyslieť.“

Známy americký finančník George Soros koncepciu svojej otvorenej spoločnosti postavil na nových hodnotách - reflexivite a omylnosti. Zdá sa, že niektorí slovenskí komunisti rýchlo pochopili svojich nových donorov a z ideológov komunizmu sa stali hlásatelia liberálnej demokracie. Ide len o to, dokedy im to spoločnosť dovoľí.

Eva Hromjáková
šéfredaktorka

Predsedia regionálnych rád v Bratislave

Brzdou sú predčasné voľby

Rozpočet na rok 2012, návrh zákona na poskytnutie jednorázového príspevku účastníkom III. odboja, objasnenie odstránenia pamätnej tabule Jána Šmigovského v Nitre a rad ďalších otázok pre-rokovali účastníci Republikovej rady predsedov regionálnych pobočiek PV ZPKO, ktorá sa uskutočnila 25. januára 2012 v Bratislave.

Zasadnutie otvoril predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy. Informoval prítomných, že aktivity v súvislosti s návrhom zákona na jednorázové poskytnutie príspevku účastníkom III. odboja sú v súčasnosti vzhľadom na predčasné voľby pozastavené. Návrh zákona odovzdal poslancovi Rafaelovi Rafajovi, avšak po vyslovení nedôvery vláde, nie je reálne, aby sa ním parlament zaober-

al. Dal však prísľub, že ak bude mať SNS zastúpenie v NR SR, bude takýto zákon iniciovať. Tarnóczy ďalej informoval, že sa pokúsil nájsť podporu pre tento návrh zákona aj medzi poslancami iných politických strán, no neúspešne.

Predseda PV ZPKO rokoval na Ministerstve vnútra SR o výške pridelených prostriedkov na činnosť v tomto roku. Podľa predbežných informácií nemali byť finančné prostriedky na rok 2012 krátené a mali by byť vyplatené skôr, než vlni. Do 10. februára by malo byť známe koľko prostriedkov a kedy organizácia na svoju činnosť dostane. Krátením rozpočtu na minulý rok vznikol na účte organizácie deficit.

Podpredseda PV ZPKO Anton Malacký v súvislosti s pamätnou tabuľou Jána Šmigovského uviedol, že sa k nej vy-

jadroval Historický ústav SAV a istá inštitúcia z Banskej Bystrice. Svoje negatívne stanoviská k Jánovi Šmigovskému zaslali primátorovi Nitre. Účastníci v tejto súvislosti prijali návrh, aby sa tabuľa premiestnila na hrob Jána Šmigovského.

V diskusii zazneli viaceré podnetné návrhy. Na záver rokovania prijali predsedovia regionálnych pobočiek uznesenie, v ktorom: žiadajú mesto Nitra o vrátenie demontovanej tabule Jána Šmigovského z bývalých kasární; ukladajú regionálnej pobočke v Banskej Bystrici nájsť lacnejšie priestory na činnosť; ukladajú, aby sa všetky výročné členské schôdze regionálnych pobočiek uskutočnili do 31. marca 2012; žiadajú pobočky, aby všetky plánované akcie na rok 2012 nahlásili vedeniu PV ZPKO najneskôr do 31.3.2012 aj s odhadnutými finančnými nákladmi; vedenie organizácie požiada banku, aby regionálnym organizáciám posielala výpisy z účtu z dôvodov šetrenia len raz za štvrtrok. **(red)**

Uskutočnil sa prvý okrúhly stôl slovenskej inteligencie

Spoločnosť sa nevyvíja dobre

BRATISLAVA (Eva Hromjáčová) – „Ku Slovákom, ktorí si ctili svoj národ a svoj štát sa Česko-Slovenská republika zachovala tak, že nimi plnila väznice a posielala ich na šibenice“, týmito slovami otvoril diskusiu okrúhleho stola slovenskej inteligencie predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy. Na stretnutí zástupcov intelektuálnej špičky zo všetkých oblastí spoločenského života sa zúčastnilo takmer dvesto hostí. Uskutočnilo sa 13. januára t.r. v historickej budove Slovenskej národnej rady v Bratislave a jeho organizátorom bola Matica slovenská.

Arpád Tarnóczy na stretnutí zastupoval politických väzňov komunistického režimu. V limitovanej diskusii pripomenul, že svedkov obľudnosti bývalého režimu každým dňom ubúda, spoločnosť by však nemala zabúdať na hrdinov, ktorí za svoju lásku k národu dokázali položiť aj život. Odnárodňovanie a sekularizácia spoločnosti vedie k rozkladu civilizač-

Účastníkov okrúhleho stola Matice slovenskej pozdravil aj arcibiskup Ján Sokol.

Foto archív

ných hodnôt, ktoré PV ZPKO ochraňuje a bráni.

Predseda Matice slovenskej vo svojom úvodnom príhovore zdôraznil naliehavosť jednotného postupu slovenskej inteligencie nielen pred voľbami, ale aj po voľbách. Jednotliví diskutujúci poukázali na základné problémy vývoja Slovenskej republiky od jej vzniku po dnešok, ale tiež načrtli hlavné smery rozvoja. Pripomenuli, že Slovenská republika aj

v ťažkých vojnových časoch dokázala nasmerovať štát k prosperite. Ide iba o to, aby príležitosť dostali odborníci a vlastenci, pre ktorých služba národu je prvoradá.

Účastníci okrúhleho stola prijali vyhlásenie (publikujeme v plnom znení), ktorým sa obracajú na prezidenta republiky, budúcich poslancov NR SR a vládu, a v ktorom vyjadrujú svoje požiadavky na principiálne riešenie spoločnosti po nasledujúcich voľbách.

Slovenské špecifiká nastolenia komunizmu

Za slovenské špecifiká treba považovať iba javy, ktoré sa týkajú Slovenska a Slovákov a boli odlišné od vývoja v strednej a juhovýchodnej Európe, alebo sa prejavili výraznejšie ako v iných krajinách, resp. u iných národov. Za najvýraznejšie slovenské špecifiká, ktoré ovplyvnili možnosť a intenzitu reagovať na povojnové politické zmeny považujeme stratu štátnej suverenity Slovenska, absenciu ozbrojeného odboja za zachovanie štátnej suverenity, absenciu ozbrojeného odboja proti nastoleniu komunizmu, obmedzenú suverenitu slovenských národných orgánov, limitovanú jednak pražskými centralizačnými zásahmi, ako aj celkovým obmedzením suverenity povojnovej ČSR.

Napriek tomu, že Slovensko po roku 1945 už nebolo samostatným štátom, jeho vnútorný vývoj vnútornou zotrvačnosťou v prvých povojnových rokoch prebiehal relatívne autonómne. Ak porovnávame javy slovenského vývoja s inými krajinami v sledovanom priestore ponúkajú sa nám zaujímavé analógie a z nich plynúce hypotetické riešenia. Ide o možné smerovanie k demokracii s dominantnou nekomunistickou politickou stranou v podmienkach samostatného Slovenska a model dôslednej federalizácie česko-slovenského štátu aj v prípade komunistickej supremacie.

Politika komunistov v jednotlivých krajinách sféry sovietskeho vplyvu sa na konci a po skončení druhej svetovej vojny riadila podľa rozličných kritérií. Najdôležitejším bola východisková politická situácia konkrétnej krajiny, teda, či išlo o porazené štáty, akými boli Maďarsko, Bulharsko, resp. Rumunsko, alebo o tzv. víťazné krajiny, akými boli Poľsko, Česko-Slovensko a Juhoslávia. Postavenie Slo-

Peter Mulík (prvý sprava) dokáže zaujať poslucháčov. Foto Vlastimil Morávek

venska, ako bývalého nemeckého spojenca, v rámci Česko-Slovenska bolo špecifické.

Vo vzťahu k Maďarsku, ale aj Bulharsku a Rumunsku sa dopustil Západ vážnej chyby svojou taktikou očakávania skončenia činnosti Sovietskej kontrolnej komisie (SKK). Vychádzal z predpokladu, že uzavretím mierových zmlúv s bývalými satelitmi hitlerovského Nemecka a skončením činnosti SKK v Bulharsku, Rumunsku a Maďarsku, kde na čele komisií stáli sovietski zástupcovia, sa výrazne zníži vplyv ZSSR na vnútropolitický vývoj týchto štátov. Západní politici sa nazeďávali, že v nových podmienkach demokratické sily budú schopné zlikvidovať nebezpečenstvo komunistickej diktatúry. To bola vážna chyba v ich stratégii. Komunistické strany týchto krajín vstúpili do širokých anti-fašistických frontov s presne vypracovanými plánmi na uchopenie moci, ktoré pripravila Kominternu ešte v 30. rokoch v podobe koncepcie ľudových a národných frontov a koncom vojny alebo krátko po nej sa tieto plány iba spresnili a skonkretizovali. Západ vnímal nebezpečenstvo nastolenia diktatúr v strednej a juhovýchodnej Európe, napriek tomu nemo rešpektoval

dohodnuté sféry vplyvu, dohodnuté ešte počas vojny, čo umožnilo stalinskému Sovietskemu zväzu ovládnuť mocensky a ideologicky väčšiu časť Európy, vrátane polovice Nemecka.

Februárová kríza v ČSR vzbudila pomerne veľkú pozornosť Západu z dvoch dôvodov. Prvým dôvodom bolo vnímanie ČSR, ako demokratického štátu, obnoveného po druhej svetovej vojne a druhým bolo vyvolávanie dojmu, že zrušenie sa pražského parlamentarizmu (jeho vlastnou nemohúcnosťou za asistencie ZSSR) sa podobá na udalosť z marca 1939. Takéto videnie a hodnotenie udalosti februára 1948 sa odráža v časti historiografie dodnes.

V prelomových historických obdobiach vznikajú vždy alternatívy spoločenského vývoja, ktorých realizácia závisí od výsledku zápasu politických síl od viacerých vnútorných a vonkajších faktorov. Skúmanie týchto alternatív na príklade Slovenska a krajín strednej a juhovýchodnej Európy umožňuje pristupovať k historickému vývoju ako k otvoreným, neuzavretým procesom a vyhnúť sa akémusi historickému fatalizmu.

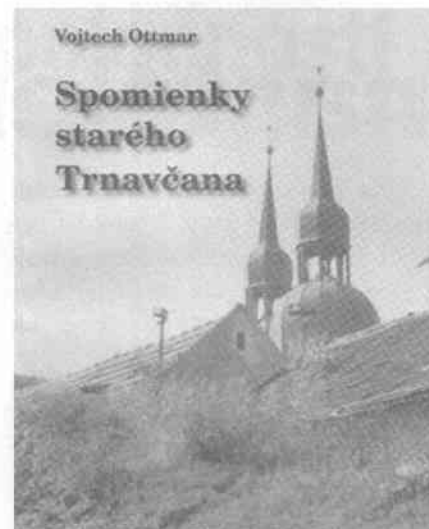
Pokračovanie na 6. strane

Spomienky starého Trnavčana

Láskavý humor je charakteristickou črtou Vojtecha Ottmara. Nešetril ním ani napohľad v drobnej, avšak obsahom veľmi bohatej publikácii *Spomienky starého Trnavčana*, ktorá sa v týchto dňoch dostáva medzi čitateľov. Jednotlivé poviedky iste potešia rodákov, ale majú čo povedať aj širšiemu publiku. Skvelé rozprávačské umenie nie jednému autorovmu súčasníkovi priblíži vlastné spomienky na roky päťdesiate, keď síce neexistovali zápchy na cestách, ale na mäso bolo treba stáť v nekonečných radoch. Niektoré príbehy sa vymykajú propagandistickým rámcom, ktorým sme mali

uveriť. V iných autor nezabúda zdôrazniť ľudskosť v neľudskej vojne.

Katolícke noviny č.4/2012 uverejnili článok o Anke Kolesárovej, ktorá radšej zvolila smrť, než podvoliť sa ruskému vojakovi. Mala len 16 rokov, keď ju dvoma guľkami zastrelil. Dom Anky Kolesárovej vo Vyskej nad Uhom sa stal cieľom viacerých pútí. Koľko však bolo takých Aničiek a o koľkých sa vie? Vojtech Ottmar opísal takmer identický prípad z vojny, ako sa stal Anka Kolesárovej. V Trnave v rodine hrobára sa ubytoval sovietsky dôstojník, ktorému sa zapáčila hrobárova jediná dcéra. Mala osemnásť ro-

kov, „chodila na učiteľský ústav, a onedlho sa z nej mala stať učiteľka“, píše Ottmar. „Keď raz hrobár odišiel do práce, sovietsky dôstojník sa ju pokúsil znásilniť. Dievčina sa zúfalo bránila. Napokon sa jej podarilo vyskočiť cez otvorené okno. Ohrdnutý dôstojník vytiahol pištoľ a utekajúce dievča od chrbta zastrelil. Hrobár bol vdovec. Keď prišiel o jediné dieťa, jeho svet sa zrútil. Na cintoríne vykopal hrob a vedľa neho položil otvorenú truhlu. Obliekol si čierny oblek, bielu košeľu a čiernu kravatu. Potom sa na strome vedľa vykopaného hrobu obesil.“

Tvorba Vojtecha Ottmara čitateľom Svedectva nie je neznáma. Poviedku *Potulky* zo školy a relativita hojnosti sme uverejnili na sklonku minulého roku. **Anna Ľubická**

Vojtech Ottmar počas diskusie na seminári v Smoleniciach.

Foto Vlastimil Morávek

Slovenské špecifiká nastolenia komunizmu

Dokončenie z 5. strany

Pre celý tento priestor boli takýmto prelomovým obdobím prvé povojnové roky od ich obsadenia Červenou armádou do definitívneho sformovania prosovietskych totalitných komunistických režimov. Táto historická skúsenosť odkrýva iba sčasti mechanizmus nastolovania totalitných režimov. V povojnovej eufórii masy nepostrehli hroziace nebezpečenstvo komunistickej diktatúry, ba vzniká

dojem, že ju boli ochotné akceptovať. Aj skúsení predvojnoví štátnici a politici podcenili sily vnútorného a vonkajšieho komunistického totalitarizmu a v niektorých prípadoch im napomohli k uchopeniu moci.

Komunizmus sovietskeho typu prenikal do týchto krajín často aj prostredníctvom parlamentných volieb, ktoré Západ vo viacerých prípadoch považoval za demokratické. Politické subjekty, považované za demokratické, odovzdali kľúčové pozície

štátnej moci svojim budúcim prenasledovateľom a sudcom ešte pred komunistickými prevratmi v druhej polovici 40. rokov. Slovenské politické elity mali vtedy v ČSR, ale aj na Slovensku, výrazne obmedzený manévrovací priestor a právo rozhodovať o osude národa, lebo po II. svetovej vojne sa slovenská otázka už neotvorila.

O slovenskej politike a slovenských politikoch až do 90. rokov 20. storočia nebolo počuť.

Peter Mulík

Vel'ký priateľ Slovákov na večnosti

Deviaty prezident Talianskej republiky a jej doživotný senátor Oscar Luigi Scalfaro skončil 29. januára 2012 svoju životnú púť.

Narodil sa 9. septembra 1918 v severotalianskom meste Novara. Po štúdiách práva pracoval v súdnictve a v roku 1946 sa stal poslancom za Kresťanskú demokraciu a až do konca svojho aktívneho života sa venoval politike.

K Slovákom a Slovensku mal veľmi dobrý, priateľský vzťah. Bol praktizujúcim katolíkom. V Ríme sa často stretával s predstaviteľmi slovenskej kňazskej emigrácie, najmä s biskupom Pavlom Hnilicom, SJ. Navštívil aj Slovenský ústav sv. Cyrila a Metóda v Ríme a dvakrát Slovenskú republiku. Pri prvej návšteve v roku 1994 ako mariánsky ctiteľ neobišiel národnú svätyňu Panny Márie Sedembolestnej v Šaštíne. Vtedajší provinciál

Počas oficiálnej návštevy Slovenska v roku 1994 sa taliansky prezident Oscar Luigi Scalfaro poklonil obetiam komunizmu na Ružinovskom cintoríne v Bratislave.

Foto archív redakcie

saleziánov don Ernest Macák mu počas obeda porozprával o svojej pohnutej histórii väzňa a mučníka pre Krista. Scalfaro si nenechal tento príbeh pre seba a televízia RAI ho potom sprostredkovala svetu. Pred odchodom do Ríma položil veniec k pamätníku obetiam komunizmu na

Ružinovskom cintoríne. Ako jediný zahraničný štátnik vzdal hold slovenským mučníkom za Boha a národ.

V roku 1998 navštívil opäť Slovensko pri príležitosti V. summitu prezidentov stredoeurópskych krajín, ktorý sa konal v Levoči.

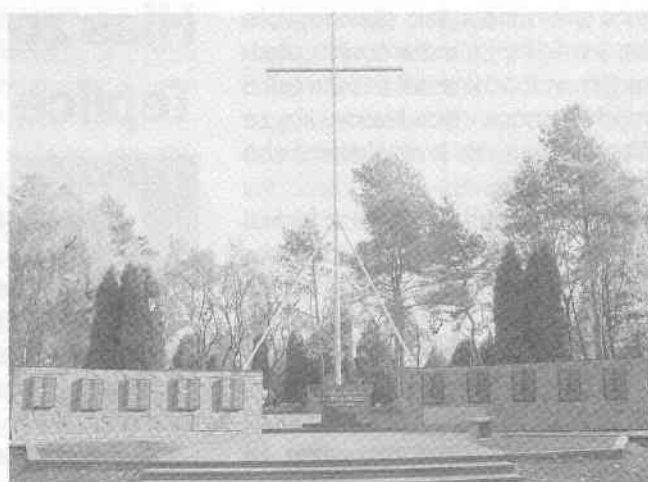
Ján Košiar

Projekt ústredného pamätníka je hotový

Ešte v tomto roku by sa mohol realizovať zámer rekonštrukcie pamätníka – Ružinovský cintorín, ktorého projekt už prevzali zástupcovia PV ZPKO. Autormi návrhu na doplnenie pamätníka sú Ing. arch. P. Franko, Ing. arch. R. Grečmal a Ing. arch. M. Leňka.

Pamätník obetiam komunizmu na Ružinovskom cintoríne v Bratislave kapacitne nestačil na uvedenie mien všetkých obetí bývalého režimu, preto PV ZPKO prišlo s iniciatívou zrekonštruovať pamätník tak, aby sa stal dôstojným pietnym miestom celoštátneho významu. Podľa navrhovateľov architektonický koncept zachováva pôvodnú koncepciu diela, existujúce múry pamätníka rozširuje a v jeho centrálnej časti navrhuje osadenie pamätnej tabule zo žulového bloku. Pod pamätnou tabuľou sa vytvára priestor na ukladanie vencov a sviečok navrhnutím dvoch schodiskových stupňov obložených žulou.

Doterajšie tabule s menami obetí komunizmu doplnia ďalšie dve tabule. Na jednej z nich budú mená obetí z roku 1968, ktoré prišli o život v súvislosti so vstupom vojsk

Varšavskej zmluvy do vtedajšieho Česko-Slovenska. Druhá tabuľa bude venovaná 2500 obetiam, ktoré neprežili odvečenie NKVD do bývalého Sovietskeho zväzu.

Pamätník bol od svojho vzniku v starostlivosti organizácie politických väzňov, ktorá v súčasnosti nesie názov PV ZPKO a stala sa koordinátorkou plánovanej investície.

(red)

Nedajme sa oklamať

Po prepuknutí aféry Gorila čoraz častejšie počúvam od spoluobčanov názor, že Mečiar by sa mal poučiť, ako sa hospodári a rozkráda štátny majetok. Od prvých minút Dzurindovej vlády v roku 1998, cez jeho druhé volebné obdobie až do tohto posledného (čo pevne dúfam, že posledného!!!), sa nič iné nerobilo len reformovalo a rozkrádalo. O ničom inom sa totiž občan z médií a z úst aktérov, vraj politikov, nedozvedal. Pred každými voľbami pravicové strany „očarúvali“ občanov – voličov, čo všetko budú robiť, keď budú vládnuť. Koľko bude pracovných miest, ako budú zabezpečené mladé rodiny, dôchodcovia... Že ceny udržia na prijateľnej úrovni...

Ich „akčné plány a sľuby“ boli také presvedčivé, že občania – voliči im dali svoje drahocenné hlasy.

Mali plné ústa o tom, ako budú zodpovedne vládnuť, transparentne hospodáriť, že dajú „po prstoch“ tým, ktorí budú kradnúť, podvádzať a klamať. A občan sa nestačí čudovať, ako pod drobnohľadom práve tých „čistých“ sa delil štátny majetok. Ak je teda čo i len štvrtina pravdy na spise Gorila; tak slovenský občan – volič by im v marcových predčasných voľbách nemal dať ani toľko svojich drahocenných hlasov, aby sa vôbec dostali do lavíc slovenského parlamentu!!!

Už samotný fakt, že sú z funkcií odvolávaní politickí nominanti, spomínaní v spise, je dôkazom toho, že títo ľudia konali so súhlasom svojich politických špičiek.

Zarážajúci je postoj SaS k tejto kauze. Do volieb v roku 2010 išli s tým, že budú konať vždy vtedy, ak sa vyskytnú náznaky nejakej špinavosti. Avšak až do prepuknutia aféry mlčali a som presvedčený, že ak by neboli predčasné voľby, mlčali by ďalej. Ani SaS by už nemala mať právo sedieť v slovenskom parlamente.

V spise Gorila lietajú miliónové sumy, ktoré išli do súkromných rúk a politickým stranám !!! Je smutné,

že politické strany, ktorých nominanti sa v spise spomínajú, dnes opäť oznamujú svoje volebné programy a sľuby. A znovu idú klamať nás, voličov. Ostáva iba dúfať, že kauza Gorila otvorí oči mnohým slovenským občanom – voličom a ten sa začne správať racionálne a zodpovedne.

Marián Burík

Svedectvo je žiadúce

Pán **Alexander Barta** z Bádic oslávi 20. marca tohto roku 80 rokov. Poslal nám list, v ktorom urguje nedodanie januárového čísla časopisu Svedectvo. Nielen pánovi Bartovi, ale všetkým našim čitateľom sa za meškanie ospravedlňujeme. Bolo spôsobené dovolenkou v tlačiarňi.

Pánovi Bartovi gratulujeme k okrúhlemu životnému jubileu, želáme mu dobré zdravie a veľa spokojnosti pri čítaní nášho časopisu, o ktorom napísal: „Neviem, kto to urobil, že som nedostal Svedectvo, pretože z neho sa dozvedám všetko, čo má zaujíma.“

Hlas zo Spišskej Teplice

„Som posledná žijúca, odvečených, lebo manžel bol najmladší z nich,“ píše v liste **Mária Šellengová** zo Spišskej Teplice. A ďalej uvádza: „Som 87-ročná,

poberám časopis Svedectvo, mám ho veľmi rada, počúvam rozhlasovú stanicu Lumen – cez deň i v noci, keď nespím. Ďakujem vám za pekný časopis Svedectvo, aspoň týmto sa pripomenie to kruté obdobie, ktoré sme prežívali na pokračovanie, lebo celá rodina bola pre režim nespokojná. Vo všetkom sme to pocítili, na všetko sa zabúda.“

Pani Šellengová v liste pripomenula 8. a 9. február 1945, kedy z ich obce po obsadení sovietskou armádou bolo násilne odvečených jednotkami NKVD na nútené práce do Sovietskeho zväzu dvanásť mužov vo veku od 30 do 50 rokov. „Postupne pracovali v niekoľkých koncentračných táboroch v oblasti Kemerovo – láger Prokopjevsk, láger Dirgan-Ural, láger Krásna Hôrka-Sibír, kde v najťažších podmienkach a bez mechanizácie pracovali v baniach, kameňolomoch a na iných ťažkých prácach. Stravu mali veľmi zlú a často trpeli hladom. Bývali v zle vykurovaných barákoch a niekedy pracovali aj pri 40 až 50 stupňových mrazoch bez teplého oblečenia.“

Manžel pani Šellengovej mal v čase zavlečenia iba 30 rokov. Doma zostala manželka a jedno dieťa. Vrátil sa po výše dvoch rokoch, vysilený, vyčerpaný s podlomeným zdravím tak, ako ďalších desať odvečených. Vracali sa samostatne, museli prekonať až osemtisícovú vzdialenosť. Útrapy cesty jeden z nich neprežil a dnes už nežije žiaden z nich. Pani Šellengová spomína, že nikdy nikto z rodín odvečených nikomu neublížil, žili v rodinách chudobne, ale spokojne. Tohto roku je to už 67 rokov od tejto smutnej udalosti, ale rodiny odvečených nezabúdajú.

(eh)

Čo všetko sme stále nenašli...

Tak sme už naplno v novom roku, okrem toho i v mesiaci, s ktorým sa pre mnohých z nás viažu určité nie príjemné spomienky. Lebo február roku 1948, kedy ten komunizmus prišiel na Slovensko ako do jedinej krajiny sveta nie z východu, ale zo západu – teda z Čiech, to je čosi, čo mnohým z nás prevrátilo životy celkom na ruby. Neradi na to spomínáme, ale musíme, mali by sme si aj oveľa častejšie, aby tí dnešní mladí pochopili, čo všetko museli prežiť aj tí, čo vtedy boli mladí tak, ako sú dnes oni. A keby sme si tieto historické fakty uvedomovali, keby sme o nich aj čosi vedeli, možno by sme boli i dnes, ba, práve dnes, o čosi inakší... Zišlo by sa.

Väznica na „krajzáku“

Utešene sa plnila práve po tom februári 1948. Svoje si tam odtrpel a navždy zdravie stratil aj môj otec a keď sa polomŕtvy-položivý vrátil domov (mesiace sme o ňom nevedeli, hoci sme žili len o dve ulice ďalej), spomínal na MUDr. Silva Krčméryho, s ktorým bol na čas v jednej cele, aj na stretnutie so známym profesorom Kochom vo väzenskej nemocnici, ktorú vtedy pán profesor – pokiaľ mohol – viedol. Ale spomínal aj na plač sestričiek pri ich výsluchoch a bolo to presne v tom čase, keď tam väznili aj bl. sestru Zdenku Schelingovú. O to viac ma potešilo, keď som sa v KN dočítala, že milosrdné sestry Sv. Kríža, kam aj ona patrila, si jej nedežité 95. narodeniny uctili návštevou tej „preslávene“ známej väznice pri bratislavskom Justičnom paláci, nami ľudovo zvanom „krajzák“ – čiže Krajský súd. Vôbec si myslím, že v parčíku za jej múrmi, na rohu Šoltésovej ulice už dávno mal stáť pamätník, pripomínajúci tých, čo v týchto múroch stratili v oných rokoch päťdesiatych neraz zdravie, ale aj životy. Relikvia blahoslavennej sestry Zdenky sa dostala do rámu obrazu vo väzenskej kaplnke, ktorý namaľoval jeden z väzňov. Blahoslavená sestra Zdenka tam bola väznená roku 1952, teda presne v tom období, keď aj môj

otec a tak je ľahko možné, že plač, o ktorom hovoril, patril aj jej. V období, keď ten „víťazný február“ fungoval už naplno. A mnohým z nás zobral všetko, čo mohol a dokázal. A čo nám nikto, ani za dvesto rokov, nevráti.

K hostine je prestreté. Fasovalo sa 30 dkg chleba na deň.

Straty aj po vyše dvadsať rokoch

od skončenia komunizmu u nás, nosíme v sebe aj dnes. To, čo sme stratili roku 1948 sa v inej podobe opakovalo v roku 1968 po okupácii vtedajšieho Československa. Najlepší film, aký kedy Česi nakrútili, nedávno dosť frekventovaný v našich televíziách sa volá Pelíšky a povinne by som ho premietala v našich školách. Je v ňom všetko: aj úbohosť socializmu, aj zmaŕené nádeje, aj to, v akých peľochoch sme žili (tak, ako nám to dovolili) a ako sme zasa raz o všetky nádeje aj prišli. To, že sa dodnes boríme s vysporadúvaním sa z pozostatkov totality v nás, je azda jasné. Ani vyše 20 rokov „po“ sme sa nedokázali zbaviť tej krízy nielen okolo nás, ale rovno v nás, krízy, akoby odovzdávanej z generácie na generáciu. Ako to v nejednom zo svojich sviatočných príhovorov zdôraznil Svätý Otec, ľudstvo je v hlboknej duchovnej kríze a presne z nej potom vyplýva aj tá ekonomická. Roky sledujeme, ako sa celý svet, naše Slovensko nevynímajúc, klania zlatému teľafu, ako tu nič nie je dôležitejšie ako to, čo vlastným a mám, ako sa vytrácajú hodnoty celých pokolení našich predkov, ako – ale načo pokračovať, dobre to

vieme, len veľmi málo proti tomu robíme. Akoby sme boli zľahostajneli, akoby nám už bolo načisto jedno, čo bude s našimi rodinami, deťmi, chorými a starcami. To je tá kríza v nás, nielen okolo nás, to je tá kríza duchovná. Aj v tejto súvislosti si dovoľím zopár otázok...

Celebrity nie sú vždy osobnosti

Niekedy naozaj neverím vlastným oči, či ušiam. Najnovšie sa tak stalo, keď som sledovala anketu na tému Osobnosti Slovenska, ktorú vysielala STV počas hlavných správ na Jednotke. Robili ju na bratislavských uliciach a teda pýtali sa... A tak by som sa pre zmenu rada spýtala pána ministra školstva, kto to na našich školách učí dejepis, kto slovenčinu, ale aj spoločenskú výchovu, lebo: pri tejto ankete premietala televízia na obrazovke portréty Štefánika, Dubčeka, ale aj Jánošíka (Hlinku, pravdaže, nie!) a odpovede? Dáma v dôchodkovom veku správne povedala, že medzi najväčšie osobnosti podľa nej patrí Ľudovít Štúr, ale už študentka vyhlásila, že pre ňu je to moderátorka Adela – takže, pán minister? Asi tu naozaj v tých našich školách niečo podstatné nie je v poriadku, niečo s čím nám ani počítače nepomôžu! Lebo celebrita naozaj nemusí byť osobnosť, napokon nie je ňou ani Jánošík. A ak tu nevie skloňovať, časovať, používať a vyslovovať cudzie slová každý druhý moderátor, tak asi nemá ani maturitu – alebo sa mýlim? Ak vychytený „podlampový“ spovedník a šéfredaktor časopisu v jednej osobe nevie, či a ako má osloviť ministra zahraničia ČR, člena významnej šľachtickej rodiny, prípadného budúceho českého prezidenta – tak potom o čom sa to vlastne bavíme?! O tom, že sme až neobyčajne klesli. Aj kultúrne, ale aj vedomostne, aj spoločensky, čiže – duchovne.

Moja generácia a všetky mnohé pred ňou i po nej toto všetko vedeli. Len sa to kamsi vytratilo a my sme to, na našu veľkú škodu, ešte stále nenašli... **Eva Laucká**

Väzenie ako vysoká škola?

Vojak Pavlík

Snom Michala Pavlíka bolo liehanie. Prihlásil sa do leteckej školy, ale tak, ako jeho otcovi to prekázala mamka, ktorá nepodpísala re-

verz, tak jemu rodičia nedali súhlas. Báli sa. Ktovie, ako by sa bol jeho život odvíjal, keby sa stal letcom. Narodil sa v roku 1927 do chudobnej roľníckej rodiny v Malom Ruskove na východe republiky. Nemal ani 18 rokov, keď začal pracovať na Okresnej správe ciest v Trebišove. V októbri 1948 naruchoval do Loun. Sám si vybral vojnu ďaleko od domova. Z trucu? Mladý človek rozlične reaguje na sklamanie.

Bol to váš prípad?

Možno, ale povedal som si, doma budem? A tak som sa dostal do Loun. Nakoniec som skončil v Kežmarku, v škole pre dôstojníkov v zálohe. Keď som skončil školu, rozmýšľal som, čo ďalej, keď v tom kežmarský pluk likvidovali. V rámci dislokácie armády rušili na Slovensku bojaskopné pluky a rozmiestňovali ich do severných Čiech. Posilňovali západné hranice, narukoval som teda do Čiech, do Plzne. Bol som zaradený do prvého bojového sledu. Číže v okamihu vojny prvý nasadený na front. Boli sme jednoducho obetovaní, lebo my sme mali taký výcvik, že hodinu po vyhlásení poplachu sme boli schopní zasiahnuť do boja. Dva roky som slúžil v armáde, skončil som ako podporučík v zálohe. V armáde som celý čas robil výcvikového dôstojníka oddielu pre strelbu a boj.

A potom?

Vrátil som sa domov, ale pred odchodom do civilu ma náčelník štábu presvedčal, aby som nastúpil do vojenskej akadémie na jeden rok. Od-

mietol som, no po pár týždňoch som stretol kamaráta a ten mi povedal, že sa o mňa zaujímali z krajskej vojenskej správy, že pôjdem späť na vojnu. Za týždeň som dostal pozvánku na pohovor, na krajské vojenské veliteľstvo. Oznámili mi, že podľa § 39 branného zákona ma povolajú na dlhodobé vojenské cvičenie, až na 5 rokov. Alebo môžem požiadať o aktivizáciu na dôstojníka z povolania. Asi hodinu som sa rozhodoval.

Čo ste si zvolili?

Nakoniec som podpísal, že budem vojakom z povolania. Nastúpil som do delostreleckého učilišťa v Hraniciach na Morave. No, ale prišiel 11. júl 1951, keď mi oznámili, že mám ísť na vojenské veliteľstvo. Tam ma zatkli a s putami na rukách transportovali do Košíc.

Nič vám nevysvetlili?

Nič, iba, idete do Košíc vysvetliť nejakú maličkosť. A tu som vysvetľoval vo vyšetrovačke dva roky.

Čo rodičia?

Čo mohli? Cez front boli v našom dome ubytovaní ruskí vojaci – prieskumníci. Donský kozák im opatroval kone. Otcovi veľa rozprával o socia-

listickej revolúcii. Ale mu prikazoval, „nesmieš o tom ani muknúť, lebo hneď som v gulagu“. Keď v roku 1948 prišli voľby, priam ma zaprisahával, nevoliť komunistov. „Inak ťa nechcem doma vidieť“.

Mučili vás?

Počas vyšetrovania som bol 6 mesiacov na samotke. Z 92 kíl som išiel na 67. Modlil som sa k Pánu Bohu, aspoň raz v živote sa najesť chleba a hneď zomrieť. Už som si iné neprial. Nebili ma, ale držali bez jedla, v tme, 48 hodín som nevidel človeka, nedostal vodu.

Odsúdili vás? Prečo?

Kým som bol na vojenčine neregistroval som vnútropolitické dianie. Ale prišiel do funkcie ministra národnej obrany Čepička a ten začal boľševizáciu armády.

Prečo to robil?

Lebo soviety nepoznali náš model, tak sa išlo na vzor sovietskej armády. Zrazu všetky vnútorné predpisy, vnútorná stráž a všetky strážne predpisy, všetko sme museli zabudnúť, a všetko sme sa museli učiť podľa Sovietskeho zväzu.

A vám to prekážalo?

Iste, čo som ja na Kaukaze? Prekážalo to však mnohým dôstojníkom. Nerobil som však proti tomu nič. Prvého októbra 1950 som prišiel domov a bratranec ma informoval, že sa vytvorila organizácia Bielej légie. Pýtal som sa, čo je to za organizáciu a kto je v nej. Začali sme každú sobotu a nedeľu počúvať rozhlas Bielej légie. Biela Légia, to bol triedny boj proti boľševizácii, náboženskému útlaku. Presvedčovali sme ľudí, ako sa majú chovať a upozorňovali sme ich na mená provokatérov a nebezpečných komunistov.

Číže vy ste sa stali členom Bielej légie?

Áno, vstúpil som do Bielej légie, lebo som vedel, že má dobrý cieľ, je proti boľševizácii a za obnovenie slovenského štátu, nastolenie kresťanskej slobody. Mal som štyroch kamarátov a spolužiakov, ktorí chodili

Michal Pavlík vstupoval do manželstva ako cudzí štátny príslušník.

Foto archív

Michal Pavlík (v strede) počas pietnej spomienky v trebišovskom gymnáziu.

Foto archív

na gréckokatolícku teológiu a boli na tri roky odsúdení do Pomocných technických práporov (PTP). Ale medzi tým som sa dozvedel, že šéfom skupiny je Stano Hadač. To mi nešlo do hlavy, lebo to bol bývalý partizán a bolo o ňom známe, že bol strašný diktátor. A on sa zrazu dal do toho. Pochádzal z okolia Martina, z Oravy. Keď začal verejne vystupovať, Štátna bezpečnosť hľadala prostriedky boja proti Bielej légii. V Prešove vytvorili veliteľstvo Bielej légie zo 120 eštebákov z Moravy a Čiech. A Stano Hadač sa dal s nimi do kontaktu. Keď prišiel za mnou s úlohami, ktoré súviseli so zhromažďovaním zbraní, odmietol som. Povedal som mu, že u nás je prísny zákaz používať zbrane, my nehlásame otvorený boj proti ľuďom, ale boj ideologický. Nakoniec traja naši členovia skončili na šibenici.

A vy?

Dostal som 25 rokov za velezradu a špionáž, stratu československého štátneho občianstva, všetkých občianskych práv a vylúčenie z armády.

Kam vás umiestnili?

No predsa na Jáchymovsko, do uránových baní. Prvýkrát som sfáral na moje narodeniny 28.7.1953 na nočnú smenu. Prvýkrát som išiel 150 metrov pod zem.

Aký ste mali pocit?

Nič iné som nevnímal iba to, že som konečne niekde inde. Pol roka som robil na dobývaní, kde bola najsilnejšia žila uránu.

Nezničilo vás to?

Zničilo, nemáme deti.

Pamätáte si ešte, čo predchádzalo vášmu zatknutiu?

Ako vojak som bol doma na dovolenke. Išli sme do kostola s bratrancom a jedným priateľom, spolužiakom. Nevedel som, že je spravodajským poddôstojníkom a tak sme sa rozprávali, rozprávali... A po mojom odchode späť na vojnu do Turnova sa otec dozvedel, že môj priateľ zvolal schôdzu národného výboru a povedal na mňa, že som proti štátu, proti socializmu, že sa postará o moje zatknutie, aj o vyhodenie zo zamestnania.

Na základe toho vás zatkli?

Nie. Do našej organizácie Biela légia boli nasadení nežiadúci ľudia, spolupracovníci ŠtB. Jeden bol poštmajster fingujúci prepád a krádež peňazí. Ďalší tiež spreneveril peniaze na pošte a hrozila im basa. Takto sa vykúpili. Dokonca poštmajster bol prítomný pri našej prisaha.

Kedy ste sa oženili?

Po návrate z väzenia. Prepustili ma na amnestiu po deviatich rokoch. Bez občianskych práv. Keď sme sa chceli zosobášiť, moja nastávajúca manželka musela žiadať ministerstvo vnútra v Prahe o súhlas na uzavretie sobáša s cudzím št. príslušníkom a bez uvedenia štátnej príslušnosti. Ministerstvo vnútra dalo súhlas s podmienkou, že nesmiem z republiky vycestovať.

Necítili ste ujmu, že väzením ste o niečo prišli?

Ja som to zobral tak, že som bol na vysokej škole. Veď mojimi spolu-

vážňami boli docent Ivan Stodola, doktor Gonda, architekt Juraj Tvarožek či veľvyslanec v Iraku Robert Slánský. Rozhovory s nimi mi dali do života viac, než akákoľvek vysoká škola.

Rok 1989 bola veľká zmena, nasledoval vznik samostatného Slovenska, ako sa vás tieto udalosti dotkli?

Bol som sklamaný.

Z čoho?

Zo slovenských politikov. V Jáchymovských baniach robilo 50 percent Slovákov a my sme všetko nechali Čechom.

Bol pre vás rok 1993 zadostučinením?

Bol som rád, že sa obnovila Slovenská republika, veď to bola moja túžba. Beneša som nikdy neuznával ako prezidenta povojnovej republiky, pre mňa bol samozvaným prezidentom, lebo 5. 10. 1938 abdikoval na funkciu prezidenta. V najťažších chvíľach pre štát bol zvolený za prezidenta Emil Hácha. A ten v 45. roku zomrel na Pankráci na zhnitom slamníku. Zomrieť ho tam nechal Beneš. O Tisovi povedal, že ten katolícky kňaz musí zomrieť, na šibenici. Beneš má na svedomí dvoch najväčších synov Slovenska, Štefánika a Tisa.

Ste členom PV ZPKO. Angažujete sa aj politicky?

- Nie. Začal som spolupracovať i podporovať politiku KDH. Robil som to dva roky, ale potom ma znechutili pomery v okrese. I celkovo. politická scéna.

Čo vám tak znechutilo politiku?

To, že je toľko komunistov poslancov.

Eva Hromjáková

Aj po rokoch spolu...

Boh nie je prežitok

Samuel P. Huntington na rozdiel od Sörösa, svojou knižkou *Stret civilizácií (Boj kultúr a premena svetového poriadku)* od jej vydania dodnes púta pozornosť svetovej verejnosti a ovplyvňuje jej uvažovanie. Huntington nepovažuje Boha za prežitok, naopak, hovorí, že „náboženstvo, či už domáce alebo importované, poskytuje nastupujúcim elitám modernizujúcich sa spoločností zmysel a ukazuje im smer, ktorým sa uberať.“ Nasledujúci úryvok je z tejto jeho knižky:

„Oveľa významnejšie než problémy ekonómie a demografie sú problémy morálneho úpadku, kultúrnej samovraždy a politickej nejednotnosti Západu. Medzi často zdôrazňované prejavy morálneho úpadku patria:

1. nárast asociálneho chovania, ako jeho zločinnosť, užívanie drog a násilie všeobecne;

2. úpadok rodiny, vrátane zvyšujúceho sa počtu rozvodov, nemanželských detí, tehotenstiev mladistvých a neúplných rodín;

3. prinajmenšom v Spojených štátoch úpadok ‚sociálneho kapitálu‘, to znamená členstvo v dobrovoľných združeniach, a úpadok medziľudskej dôvery spojenej s takým členstvom;

4. stále nižšia oddanosť vedomostiam a intelektuálnym aktivitám, čo sa v Spojených štátoch prejavuje klesajúcou úrovňou dosiahnutého vzdelania.

V Európe by západná civilizácia mohla byť podkopaná oslabením svojho ústredného komponentu – kresťanstva.“

(Pa)hodnoty otvorenej spoločnosti

Filantrop, ale predovšetkým finančný špekulant George Sörös je v bývalých štátoch sovietskeho bloku známy predovšetkým ako zakladateľ mimovládnej organizácie *Otvorená spoločnosť*. Iveta Radičová pôsobila v nadácii *Otvorenej spoločnosti* ako predsedníčka jej predstavenstva. Sörös je tiež autorom viacerých publikácií, v ktorých objasňuje vlastnú činnosť, ale zaoberá sa tiež otázkami globálnej spoločnosti. Je zaujímavé, že jeho model otvorenej spoločnosti, ktorá ignoruje historicky uznávané hodnotové systémy, zostáva nepovšimnutý. Nasledujúca ukážka je z jeho knižky *Kríza globálneho kapitalizmu (Otvorená spoločnosť v ohrození)*:

„Osvietenská filozofia, predovšetkým Kant, hľadali univerzálne platné princípy morálky založené na univerzálnych vlastnostiach rozumu. Kant chcel sám ukázať, že rozum je lepšou základňou pre morálku ako tradičné vonkajšie authority. Avšak v našom modernom transakčnom svete je dôvod pre dodržiavanie morálnych zásad spochybňovaný.

Aj keď sú spoločenské hodnoty a morálne poučky spochybňované, nikto nepochybuje o hodnote peňazí. Peniaze si uzurpujú úlohu skutočnej hodnoty.

Je najvyšší čas podrobiť rozum, taký vyzdvihovaný osvietenstvom, podobnému kritickému skúmaniu,

ako keď osvietenstvo skúmalo dominantné postavenie externej božskej a pozemskej authority.

Potrebujeme zrekonštruovať morálku a spoločenské hodnoty akceptáciou ich reflexívneho charakteru. Privedie nás to priamo ku koncepcii otvorenej spoločnosti ako želanej formy usporiadania spoločnosti. Keďže omylnosť a reflexivita sú univerzálne koncepcie, mali by poskytnúť spoločný priestor všetkým ľuďom na svete... Zároveň je dobrou pôdou pre globálnu spoločnosť, ktorú potrebujeme.“

Peniaze ako modla

Miloslav Král je autorom knižky *Civilizácia a mravnosť*, v ktorej sa zaoberá príčinami civilizačných kríz. Z nej je nasledujúci citát:

„Dovoľujem si upozorniť, že ľudia, ktorí z rôznych dôvodov stratili vieru v Boha a stali sa vyznávačmi ateizmu, si často namiesto Boha zvolili peniaze za najvyšší cieľ svojho uctievania. Považujú ich za akúsi ‚univerzálnu modlu‘, ktorá by ich mala chrániť pred všetkými životnými strastami. Je však mnoho situácií, v ktorých peniaze ako modla zlyhávajú.“

Popravení

Jaško Bernard, 22.4.1923-17.2.1951, velezrada, vyzvedačstvo, ohrozenie obrany republiky

Kalinay Pavel, 23.10.1915-17.2.1951, ohrozenie obrany republiky, vyzvedačstvo

Lančarič Rudolf, 15.8.1914-17.2.1951, vyzvedačstvo, velezrada

Púčik Albert, 7.10.1921-20.2.1951, velezrada

Rutkowski Alexander, 2.1.1930-3.2.1953, velezrada

Tesár Eduard, 19.6.1922-20.2.1951, vyzvedačstvo, velezrada

Tunega Anton, 7.8.1925-20.2.1951, velezrada, vyzvedačstvo

Zabití na úteku

Kavalec Tomáš, 29.12.1913-13.2.1953

Vlk Zdenek, 10.5.1952-14.2.1976

Umučení

Coufal Přemysl, 9.1.1932-23.2.1981

Děščík Anton, 13.6.1893-7.2.1964

Roštár Ivan, 7.7.1932-15.2.1951

Valuch Pavel, 19.9.1928-13.2.1958

Odsúdení nad 10 rokov

Babic Jozef, odsúdený 20.2.1953 na 20 rokov, Dolný Kubín

Beňuška Justín, odsúdený 22.2.1952 na 12 rokov, velezrada, Klátova Nová Ves

Bielik Ľudovít, odsúdený 12.2.1951 na 25 rokov, velezrada, Priekopa

Brichta Ján, odsúdený 22.2.1952 na 15 rokov, velezrada, Bratislava

Dubas Michal, odsúdený 7.2.1949 na 13 rokov, vojenská zrada, Sedliská

Guldan František, odsúdený 23.2.1950 na 22 rokov, velezrada, vyzvedačstvo, Mithalovce

Hribík Vasil', odsúdený 24.2.1950 na 15 rokov, velezrada, Svidník

Ivanič Milan, odsúdený 16.2.1972 na 10 rokov, vyzvedačstvo, Krupina

Jambor Ľudovít, odsúdený 22.2.1951 na 12 rokov, velezrada, Sklabinský Podzámok

Krásnohorský Ladislav, odsúdený 25.2.1954 na 12 rokov, vyzvedačstvo, Bratislava

Krištín Vojtech, odsúdený 3.-5.2.1953 na 10 rokov, velezrada, Bratislava

Krovina Bohuš, odsúdený 10.2.1953 na 17 rokov, velezrada, Bratislava

Kubík Ľudovít, odsúdený 28.2.1951 na 12 rokov, velezrada, Martin

Kulich Jozef, odsúdený 7.2.1952 na 15 rokov, velezrada, Detva

Labus Emil, odsúdený 22.2.1952 na 15 rokov, Spišská Belá

Lenkavský Alojz, odsúdený 22.2.1952 na 15 rokov, velezrada, vyzvedačstvo, Spišská Belá

Matejov Ján, odsúdený 8.2.1950 na 17 rokov, velezrada, vyzvedačstvo, Vysoká nad Kysucou

Matúšek Štefan, odsúdený 27.2.1958 na 10 rokov, vyzvedačstvo, Budmerice

Mišej Adalbert, odsúdený 13.2.1953 na 12 rokov, velezrada, Henryville

Mitošinka Viliam, odsúdený 22.2.1952 na 20 rokov, velezrada, Kuklov

Moller Oto, odsúdený 5.2.1953 na 12 rokov, velezrada, Bratislava

Mrdút Bohuš, odsúdený 12.2.1951 na 12 rokov, velezrada, Martin

Paulík Jozef, odsúdený 22.2.1952 na 14 rokov, velezrada, Piešťany

Píkala Bohuš, odsúdený 3.2.1953 na 18 rokov, velezrada, Bobrovec

Piško Ján, odsúdený 19.2.1953 na doživotie, velezrada, Trenčianske Teplice

Sandtner Štefan, odsúdený 22.2.1952 na 15 rokov, velezrada, Pezinok

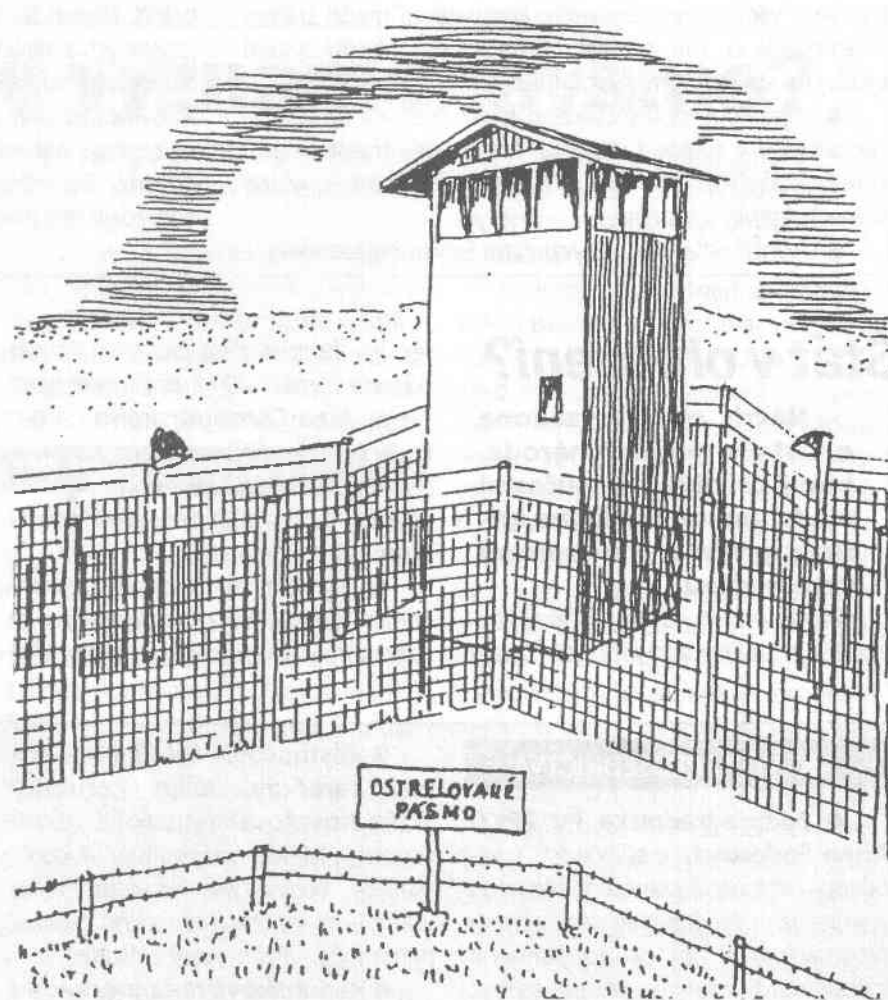
Sitár Ján Alexander, odsúdený február 1951 na 16 rokov, velezrada, Martin

Šavel Ján, odsúdený 25.2.1949 na 21, 5 roka, Poprad

Šulák Anton, odsúdený 17.2.1954 na 10 rokov, velezrada, Šintava

Tomík Anton, odsúdený 7.2.1952 na 15 rokov, velezrada a 8.5.1956 odsúdený na 2, 5 roka, útek, Bratislava

Totka Ján, odsúdený 22.2.1952 na 22 rokov, Bratislava.

Takto nejako vyzeral v Leopoldove výhľad muklov do okolitého sveta. Zo strážnych veží - „špačkárne“, strážil výkvet robotníckej triedy imperialistických prisluhovačov a nepriateľov pracujúceho ľudu.

DOKUMENT

Vyhlásenie účastníkov okrúhleho stola Matice slovenskej

Vychádzajúc z historického poslania Matice slovenskej sme povinní konštatovať, že v súčasnosti je naša národná a občianska spoločnosť v hmotnej a morálnej chudobe a vyžaduje si principiálne riešenie. Sme presvedčení, že to už nemožno očakávať od dosluhujúcej politickej a štátnej reprezentácie. Preto sa obraciame na prezidenta Slovenskej republiky, na budúci parlament a vládu, aby:

1. prijali štátnu doktrínu, ktorá bude dlhodobo záväzná pre štátne a samosprávne orgány;

2. prijali vlastnú národohospodársku koncepciu v nadväznosti na naše členstvo v Európskej únii, ktorá bude rešpektovať princíp sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky s podporou tradičných odvetví a domácich výrobcov. Osobitne treba oživiť slovenský vidiek v záujme udržania tradičných hodnôt;

3. prijali koncepciu štátnej politiky v oblasti kultúry, vzdelávania a vedy s prehodnotením kompetencií medzi štátom a samosprávou. Táto politika musí eliminovať dvojité systémy výučby na slovenských a národnostných školách;

4. prijali koncepciu sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti v súlade s ústavou. Nepripustili transformáciu zdravotníckych zariadení na účastinné spoločnosti a vylúčili komerčné prvky v systéme;

5. ukončili polarizáciu obyvateľstva Slovenskej republiky;

6. uzákonili slovenský jazyk ako jediný úradný jazyk na celom území štátu;

7. zákonom uviedli národnostnú politiku do súladu s praxou uznávanou v Európskej únii a uskutočňovali ju na princípe reciprocity;

8. prijali koncepciu mediálnej politiky v súlade s ústavnými princípmi s vymedzením povinnosti pre verejnoprávne médiá obhajovať národno-štátne záujmy Slovenskej republiky;

9. zásadne prehodnotili rozsah úradov a administratívnych nákladov na všetkých úrovniach;

10. pristúpili k zmene volebného systému tak, aby aj na úrovni najvyššieho zákonodarného zboru mohli byť volení a zvolení aj nezávislí kandidáti;

Obraciame sa aj na slovenskú inteligenciu, občianske združenia a spolky, cirkvi a politické strany, aby nadchádzajúce voľby boli previerkou našej vzdelanosti, prezieravosti a vlastenectva ako citu a lásky k národu, k jeho koreňom, k materskej reči, k jeho tradíciám a ku kultúre. Je to bratská láska Slováka k Slovákom, je to dlhodobá národná seba výchova. Slovenská republika patrí slovenskému národu a všetkým občanom so slovenskou štátnou príslušnosťou. Sme povinní ju brániť, chrániť jej česť a život v nej a požadovať dôstojných, vzdelaných a národu oddaných poslancov a členov vlády. Toto očakávame od reprezentantov, ktorým občania v marcových voľbách dajú svoje hlasy. Očakávame, že v predvolebnej súťaži sa k týmto požiadavkám jednotlivé politické strany zásadne vyjadria. To určite pomôže voličom rozhodnúť sa, komu odovzdajú svoj hlas.

Bratislava 13. januára 2012

Štát v ohrození?

Návrh nového zákona o Ústave pamäti národa, ktorý predkladala súčasná vláda, bol mimoriadne kriticky prijímaný odbornou verejnosťou.

Predovšetkým návrhu vytykali, že umožňuje politické ovládnutie ústa-

vu. Vo štvrtom čísle časopisu Pamäť národa z roku 2011 bol uverejnený prejav Jána Čarnogurského na tlačovej besede ÚPN venovanej tomuto návrhu. Okrem už uvedených výhrad upozornil na ďalšie nebezpečenstvo, ktoré návrh obsahuje.

Podľa neho dostatočne nechráni štátne záujmy, lebo „spolupracovníci rozvedky v minulosti boli tiež evido-

vaní ako príslušníci Štátnej bezpečnosti“. Čarnogurský povedal, že všetky okolité štáty si takýchto spolupracovníkov a najmä zahraničných občanov, ktorí pracovali pre rozvedku ich štátu chránia. „Nový zákon ich nechráni a preto si takú spoluprácu rozmyslí“, povedal. A zdôraznil, že každý štát takýchto spolupracovníkov potrebuje. (eh)

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA

■ Podpredsedníčka PV ZPKO

Anna Fodorová v súčinnosti s vedúcou účtárne Zuzanou Mathiovou vypracovali vyúčtovanie finančných prostriedkov z dotácie zo štátneho rozpočtu Ministerstva vnútra za rok 2011. Vyúčtovanie predloží PV ZPKO ministerstvu vnútra v požadovanom termíne.

■ Zástupcovia PV ZPKO – Arpád Tarnóczy, Július Porubský a Ján Kovačovský predložili 18. januára t.r. Ministerstvu kultúry SR kompletnú projektovú dokumentáciu vrátane rozpočtu na rekonštrukciu pamätníka – Ružinovský cintorín.

■ Republiková rada predsedov regionálnych organizácií sa uskutočnila 25. januára 2012 v Bratislave.

■ Predseda PV ZPKO Arpád

Tarnóczy rokoval 18.1.2012 na Ministerstve vnútra SR o pridelení finančných prostriedkov PV ZPKO na rok 2012.

■ Matica slovenská požiadala PV ZPKO o prednášku v rámci vlastných stretnutí s maticiarimi. Prednášku, ktorá odznie 30.5.2012 pripraví JUDr. Július Porubský na tému: Vznik a poslanie organizácie Politických väzňov ZPKO.

PRIPOMÍNAME SI

Životného jubilea 75 .rokov sa 21.1.2012 dožila **Mária FARKAŠOVSKÁ** z Jamníka.

Do ďalších rokov jej želáme veľa pevného zdravia.

Člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Martine **František KEPL** sa 29.1.2012 dožil krásnych 91 rokov. Do ďalších rokov prajeme jubilantovi pevné zdravie. Obom jubilantom sa za oneskorenie ospravedľujeme.

Vo februári 2012 sa dožívajú životného jubilea títo naši členovia a priaznivci.

45 rokov

Šida Leopold ml., Liptovský Mikuláš 23.2.1967

50 rokov

Stančíková Jana, Michalovce 8.2.1962

65 rokov

Doffková Mária, Klokočov 20.2.1947

70 rokov

Zimanová Margita, Lovča 9.2.1942

75 rokov

Čauderová Júlia, Žiar nad Hronom 2.2.1937

80 rokov

Fritz Anton, Lipany 13.2.1932

Hrubá Gabriela, Levoča 13.2.1932

Stanko Jozef, Levoča 6.2.1932

81 rokov

Bonková Júlia, Dlhé Stráže 15.2.1931

Konc Jozef, Nitra 28.2.1931

82 rokov

Kardošová Anastázia, Chynorany 10.2.1930

Ciran Ján, Brezová pod Bradlom 4.2.1930

Peštová Magda, Nitra 14.2.1930

83 rokov

Plevza Stanislav, Trnava 18.2.1929

Mihalovičová Alžbeta, 16.2.1929

Diviacka Nová Ves 16.2.1929

84 rokov

Štúriková Helena, 25.2.1928

Dubnica nad Váhom 25.2.1928

Nováková Mária, Bratislava 10.2.1928

Luptáková Katarína, Banská Štiavnica 6.2.1928

85 rokov

JUDr. Porubský Július, Bratislava 7.2.1927

Mičuda Pavol, Sedmerovce 4.2.1927

86 rokov

Senko Jozef, Sečovská Polianka 27.2.1926

Kupčo Vladimír, Ružomberok 16.2.1926

87 rokov

Jedličková Eleonóra, Bánovce nad Bebravou 8.2.1925

Hudek Jozef, Zbyňov 26.2.1925

Nemlaha Jozef, Ilava 27.2.1925

Gallo Jozef, Trenčín 21.2.1925

Chmelo Róbert, Hliník nad Hronom 22.2.1925

88 rokov

Štefko Michal, Nitra 11.2.1924

Ústredie a redakcia jubilantom srdečne blahoželajú.

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 84 rokov, 6.12.2011 zomrel dlhoročný člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Žiari nad Hronom **Ondrej ZLIECHOVEC** zo Žarnovice. Posledná rozlúčka sa konala 9.12.2011 na cintoríne v Žarnovici.

† Vo veku 92 rokov, 5.12.2011 zomrel **Daniel ŠIMKO** z Cífera. Posledná rozlúčka sa konala 9.12.2011 na Mestskom cintoríne v Novom Meste nad Váhom.

† Vo veku 84 rokov, 13.1.2012 zomrel **Milan GLOGER**, člen bratislavskej pobočky PV ZPKO. So zosnulým sa 18.1.2012 na Martinskom cintoríne v Bratislave rozlúčili členovia mestskej organizácie.

† Vo veku 78 rokov, po krátkej chorobe 16.1.2012 zomrel člen bratislavskej pobočky PV ZPKO **Jozef NEUPAUER**. Poslednej rozlúčky, ktorá sa konala 19.1.2012 na Ružinovskom cintoríne v Bratislave, sa zúčastnil predseda Mestskej organizácie RNDr. Peter Bielík.

† Vo veku 84 rokov, 12.1.2012 zomrela dlhoročná členka RP PV ZPKO Bratislava-okolie **Anna MALINOVSKÁ** z Lábu. Posledná rozlúčka sa konala 16.1.2012 na miestnom cintoríne.

† Smútiaca rodina 20. januára 2012 oznámila, že v roku 2011 zomrela vo veku 83 rokov **Alžbeta VOJTÍŠKOVÁ** z Bratislavy.

Ústredie a redakcia vyslovujú pozostalým úprimnú sústrasť.

Odišla Anna Malinová

Z Lábu prišla smutná správa. „Zomrela naša maminka Anna Malinová“ oznámila nám jej dcéra Anežka. „Bola spravodlivá a dobrostredná a tieto jej vlastnosti vyzdvihla na pohrebe aj starostka obce, ktorá sa s ňou v mene všetkých obyvateľov Lábu rozlúčila“.

Anna Malinová by sa bola 2. apríla 2012 dožila 85 rokov. Pri rozlúčke s ňou si smútoční hostia zaspomínali na strastiplný život pani Malinovej. Keď im v roku 1951 skonfiškovali celý majetok a majiteľov pozatvárali, pani Anička musela v šesťdesiatke a s tromi malými deťmi opustiť svoj domov. Sťahovali sa z domu do domu, no napokon si postavili vlastný rodinný dom. Až v roku 1991 im vrátili ich dom, do ktorého 40 rokov nemohli vstúpiť. Manžel ju navyď opustil v roku 1993 a jej zdravotný stav sa začal prudko zhoršovať pred dvoma rokmi. Napriek jej nevyčerpacej energii 12. januára 2012 sa jej trápenie skončilo. Česť jej pamiatke.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Fantuzzi Albert , Bratislava	11 EUR
Gregor Vladimír , Bratislava	3 EUR
Košiar Ján , Bratislava	11 EUR
Kukula Zolo Mgr. , Poprad	5 EUR
Matysová Dagmar , Bratislava	10 EUR
Mikušková Marta , Bratislava	11 EUR
Moncman Michal , Bratislava	7 EUR
Olosová Anna , Komjatná	3 EUR
Svoreň Peter , Bratislava	20 EUR
Tomík Anton , Bratislava	11 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.

STALO SA

Február 1948 alebo Víťazný február je názov komunistického prevratu v Česko-Slovensku, ktorý sa uskutočnil medzi 17. až 25. februárom 1948. Začalo sa obdobie totality, ktoré trvalo až do novembra 1989.

4. februára 1987 Predsedníctvo ÚV KSČ odmietlo návrh na prehodnotenie udalostí z roku 1968 a následného obdobia normalizácie.

6. februára 1990 pápež Ján Pavol II. vymenoval tajne vysväteného biskupa Jána Chryzostoma Korca za sídelného biskupa v Nitre.

KS-ZNB - Správa Štátnej bezpečnosti
BANSKÁ BYSTRICA

29. novembra 1979

496/2 79

Okresný výbor KSS
k rukám ved. taj. s. MIHALOVIČA

Výtlačok č.: 2
Počet listov: 4

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

Nedostatky v práci DO SZM vo Valaskej Dubovej - správa.

Vážený súdruh vedúci tajomník,

v poslednej dobe sú z ískavané poznatky o tom, že na aktivizáciu náboženského života čl. občanov sú zneužívané ich cesty do zahraničia, konkrétne do PĽR. Navštevujú tam organizované náboženské podujatia "OÁZA NOVÉHO ŽIVOTA", ktorého strediskom je mesto Kroscienko, v blízkosti čs. hraníc. Organizáciu a prevádzanie týchto podujatí zabezpečujú poľskí duchovní na podnet pápeža Jána Pavla II. Cieľom týchto podujatí je zjednotiť veriacich, no najmä mládež z PĽR a okolitých socialistických štátov a takto prehľbovať jej vedomosti o náboženstve, ako aj ich utuženia vo viere.

Dosiaľ získanými poznatkami sa zistilo, že "OÁZA NOVÉHO ŽIVOTA" je organizovaná a prevádzaná v čase školských letných prázdnin, keď má študujúca mládež väčšie možnosti zúčastniť sa jej. Uvádzané podujatie má priebeh duchovného cvičenia, čo je v rozpore s ustanovením §-u 178 Trestného zákona.